

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 315/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Šimonovičom, Advokátska kancelária VASIL, ŠIMONOVICH & partners, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 15 Cb 117/2010-53 z 11. apríla 2012, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 116/2012-72 z 31. októbra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 72/2013 z 26. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 Cb 117/2010-53 z 11. apríla 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob 116/2012-72 z 31. októbra 2012 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obdo 72/2013 z 26. marca 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd svojím rozsudkom uložil sťažovateľovi ako odporcovi povinnosť zaplatiť spoločnosti [REDACTED] ako navrhovateľovi sumu 6 361,85 € s príslušenstvom z titulu ceny diela za navrhovateľom ako zhotoviteľom vykonanú opravu motorového vozidla v prospech sťažovateľa ako objednávateľa.

Na odvolanie sťažovateľa krajský súd svojím rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie ako neprípustné odmietol.

Sťažovateľ v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie namieta podľa neho nesprávne skutkové a právne závery okresného súdu, ako aj krajského súdu, ktorý sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi okresného súdu, nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu a v nadväznosti na to aj nesprávne závery najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu.

Podľa sťažovateľa okresný súd nevyhodnotil správne obsah výpovedí účastníkov a svedkov, na ktoré podrobne poukazuje, v dôsledku čoho urobil nesprávne skutkové závery v otázke vlastníctva motorového vozidla, ktoré bolo predmetom opravy, ako aj v otázke ustálenia osoby, ktorá motorové vozidlo odovzdala na opravu a opravu objednala a ktorá opravené vozidlo prevzala. Sťažovateľ v tomto smere spochybňuje správnosť záverov okresného súdu o tom, že vlastníkom motorového vozidla v čase jeho opravy bol sťažovateľ a sťažovateľ bol aj objednávateľom opravy vozidla, a nie pán [REDACTED], ktorého za vlastníka a objednávateľa opravy označoval sťažovateľ. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ namieta, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou poukazujúcou na zmätočné závery okresného súdu, naopak, v celom rozsahu sa s nimi stotožnil. V dôsledku toho podľa sťažovateľa došlo k porušeniu ním označených práv nielen nesprávnymi skutkovými a právnymi závermi okresného súdu a krajského súdu, ale aj nedostatočným odôvodnením

potvrďujúceho rozsudku krajského súdu. Práve v nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu videl sťažovateľ odňatie možnosti konať pred súdom, a tým naplnenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a zároveň porušenie svojich práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu vidí v tom, že najvyšší súd sa s týmto jeho názorom nestotožnil.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa, podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd ako aj základné právo sťažovateľa, podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky porušené bolo.

Ústavný súd ruší rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. 10. 2012, sp. zn. 2 Cob/116/2012 v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi zo dňa 11. 04. 2012, sp. zn. 15 Cb/117/2010 a Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. 03. 2015, sp. zn. 2 Obdo/72/2013 a vracia vec na ďalšie konanie Okresnému súdu Spišská Nová Ves.

Okresný súd Spišská Nová Ves a Krajský súd v Košiciach sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť trovy konania sťažovateľa v sume 355,74 EUR do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa ...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, ako aj uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu ako neprípustné.

Podstatou sťažnostnej argumentácie sťažovateľa je namietanie nesprávnych skutkových záverov okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu a ich nedostatočné odôvodnenie.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Ústavný súd preto vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu konštatuje, že proti tomuto prvostupňovému rozsudku bol prípustný a sťažovateľom aj využitý riadny opravný prostriedok, na základe ktorého bol tento rozsudok preskúmaný príslušným odvolacím krajským súdom v inštančnom postupe všeobecných súdov.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu nie je daná jeho právomoc na prerokovanie veci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

Ústavný súd už zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 84/2010, I. ÚS 153/2010, III. ÚS 200/2010, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po negatívnom rozhodnutí o dovolaní sťažovateľa. Pritom lehota na prípadné podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu napadnutému dovolaním sťažovateľky (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Vzhľadom na označenú judikatúru ústavný súd považoval lehotu na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu za zachovanú a predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu, ako aj v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ namieta nesprávne a nedostatočne odôvodnené závery najvyššieho súdu o absencii vady konania v zmysle § 237 písm. f) OSP, t. j. odňatie možnosti konať pred súdom, spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania proti nemu.

Sťažovateľ taktiež zhodne so svojimi dovolacími námietkami proti rozsudku krajského súdu v sťažnosti namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktorý sa podľa neho nevysporiadal dostatočne s jeho odvolacími námietkami proti rozsudku okresného súdu, ako aj nesprávne a podľa sťažovateľa arbitrárne skutkové závery krajského súdu, ktorý sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými závermi okresného súdu.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel

a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru uvádza, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01) alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomocí.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu, uvedenú dovoláciu a následne sťažnostnú námietku vyčerpávajúcim spôsobom preskúmal najvyšší súd v rámci dovolacieho konania a s jeho závermi sa ústavný súd v celom rozsahu stotožnil. Najvyšší súd v súlade so svojou judikatúrou ustálil, že nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku môže zakladať vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, t. j. odňatie možnosti konať pred súdom, avšak po prieskume dôvodov rozsudku krajského súdu takúto vadu nezistil.

Podľa názoru ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu je určité a zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov a zaujíma stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní.

Podľa názoru ústavného súdu takéto rozhodnutie nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto nie je z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neutržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04) sťažovateľa. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Pokiaľ ide o námietku nesprávnych skutkových záverov v rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu), ústavný súd zdôrazňuje, že nie je tzv. skutkovým súdom, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež že nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. Taktiež poukazuje na to, že ako judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), tak aj doterajšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil konkrétne právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu (I. ÚS 26/2014).

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu (a aj okresného súdu). Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľom namietané pochybenia okresného súdu a následne krajského súdu pri vyhodnotení skutkového stavu veci a učinení

skutkových záverov zjavne nemajú takú ústavnú relevanciu, na základe ktorej by mohol ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti reálne dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Opačný prístup k posudzovaniu námietok sťažovateľa by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyúsťoval do jeho vnímania ako riadnej (príp. mimoriadnej) opravnej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd uzatvára, že nezistil možnosť porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu ani rozsudkom krajského súdu, preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa v celosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2015